

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Deres referanse
Vår referanse
Saksbehandler
Avdeling

2012/2767-0 434.20 HKL
Harald Klæbo, tlf. 61 26 60 56
Miljøvernavdelingen

Dato 02.07.2012

Høringsuttalelse til endringer i erstatningsordninger for husdyr og tamrein

Fylkesmannen i Oppland viser til Miljøverndepartementets høringsbrev av 10. april 2012 om endringer i erstatningsordninger for husdyr og tamrein, og vi avgir her vår høringsuttalelse.

Konklusjon

Det er fordeler og ulemper ved hver enkelt av de erstatningsmodellene som er lagt fram. For husdyr mener vi samlet sett at en justering av dagens erstatningsmodell vil være det alternativet som fungerer best. Sekundært kan det være aktuelt å vurdere en modell med erstatning for alt tap på beite nærmere. En geografisk differensiert erstatningsordning er det alternativet som vil fungere minst tilfredsstillende etter vår vurdering. Når det gjelder tamrein slutter Fylkesmannen seg til tilrådingen fra utvalget. Vi vil understreke at det er nødvendig med bedre kunnskap om rovviltfaglige og reindriftsfaglige forhold fra ulike deler av landet, før en justert modell kan fungere tilfredsstillende.

Erstatning for husdyr på beite

Miljøverndepartementet ønsker høringsinstansenes syn på:

1. En justert og forbedret erstatningsordning som kan iverksettes raskt
2. To mulige modeller for fremtiden:
  - en geografisk differensiert erstatningsordning der en skiller på områder med "en gitt rovvilt forekomst" og områder uten faste forekomster av rovvilt
  - erstatning for "alt tap på beite"

Justert/forbedret erstatningsordning

Fylkesmannen mener det nå er et godt grunnlag for å gjennomføre en justering og forbedring av eksisterende erstatningsordning. Spesielt vil vi peke på det potensialet som ligger i et forbedret datagrunnlag og kvalitetskontroll på besetningsnivå. For å lette og gjøre saksbehandlingen mer korrekt, samt sikre at oppgitte besetningsdata er riktige, må individlister over tapte dyr fylles ut. Andre databaser som inneholder data for søknad om produksjonstilskudd, slakteoppgjør, data fra husdyrkontroll etc. må være tilgjengelige på en rasjonell måte under erstatningsoppgjørene. Vi støtter også en snarlig revisjon av søknadsskjemaene. Her kan Fylkesmennene med fordel involveres.

Fylkesmannen er usikker på om forenklet skadedokumentasjon er hensiktsmessig å innføre nå. Fylkesmennene har lenge praktisert å gå over til å ta stikkprøver ved skadedokumentasjon i områder der det har vært mange skader forårsaket av en rovdyrart innen en avgrenset periode. Andre tilsvarende skader blir da registrert som "antatt sikker" av aktuell skadevolder. Vi mener dette fungerer tilfredsstillende. Dagens regelverk (erstatningsforskriften) er knyttet mye opp mot dokumenterte skader mv. Vi tror en forenklet skadedokumentasjon først kan vurderes dersom en helt ny erstatningsmodell blir aktuell. Et dilemma med forenklet/reduert skadedokumentasjon er at tapene til bufenæringen blir mer skjult og at erstatningsordningen får mer preg av en "tilskuddsordning". I tillegg gir undersøkte og påviste rovviltskader til en viss grad en indikasjon på bestandsnivå av den enkelte rovviltart, jf. siste avsnitt (2.2).

Vi ser av utvalgets rapport at det er ønskelig å redusere skjønnsrommet til Fylkesmennene i bruk av § 8 i erstatningsforskriften. Fylkesmannens skjønnsrom kan begrenses gjennom å utarbeide tydeligere retningslinjer for hvordan erstatningsforskriften § 8 skal praktiseres. Dette kan oppnås ved å regelfeste hvilke omstendigheter som normalt bør gi full erstatning for alt tap utover normaltap, og hvilke tilfeller der tap ut over normaltap bare bør innvilges delvis.

Vi mener at en eventuell ny justert erstatningsordning først kan tre i kraft fra 2013. Det betyr at brukerne bør være godt kjent med endringene før beitesesongen, slik at de har reell mulighet til å følge opp de justerte kravene som ordningen medfører.

Geografisk differensiert erstatning

Vi synes det er vanskelig å mene noe bestemt om et slikt forslag uten at evalueringen av arealdifferensieringen som virkemiddel i rovviltforvaltningen er sluttført, jf at rovviltnemndene/ Fylkesmennene i 2010 ble bedt om å egenevaluere sin arealdifferensiering.

Vi mener at dersom det skal være to ulike erstatningsregimer i og utenfor rovviltområder, så bør også arealdifferensieringen fungere – dvs at rovviltet i all hovedsak er innenfor rovviltprioriterte områder. Vi er noe i tvil om vi noen gang kan komme i en slik tilstand, selv om virkemidlene spisses ytterligere, ut fra den store områdebruken og spredningen som rovviltartene har. Vi vil i den sammenheng peke på det dilemmaet at særlig vi i Sør-Norge har prioriterte rovviltområder av ulike arter som ikke er overlappende, og i noen tilfeller helt adskilte. Det vil kunne bli svært upresist å erstatte alt innenfor en gaupesone som gaupeskode når man i noen år kan ha skader av både jerv og bjørn i slike områder. Begrepet "Områder uten faste bestander av rovvilt" innebærer en svært aktiv og presis forvaltning av rovviltet. Vi tror vi har godt stykke igjen før vi kan oppnå en slik tilstand.

Erstatning for alt tap på beite

Vi kan se en del fordeler med en slik ordning, særlig i forhold til at "bevisbyrden" faller bort for husdyreier, og at dette i en del områder vil føre til mindre konflikt i forhold til rovvilttap. Ordningen vil dessuten medføre en betydelig ressursgevinst i forhold til forenklet søknadsbehandling. Dersom erstatningssatsen settes lavt, vil dette i kroniske rovvilttapsområder kunne slå uheldig ut gjennom for lave erstatninger. Det bør derfor være innebygd en løsning som ivaretar områder med høye dokumenterte tap/økt arbeidsomfang i samband med dette.

En slik forenklet ordning bør likevel stille en del klare krav til sauebrukeren dersom han skal oppfylle vilkår for å bli tilkjent rovviltterstatning. Dette kan være;

- medlemskap i sauekontroll og i organisert beitebruk
- føre detaljert utfylt tilsynslogg
- oversikt over dyrenummer
- slippvekter på alle lam som er sluppet og som søkes erstattet
- oversikt over slakteoppgjør, livdyr og livdyrsalg på individnivå
- obligatorisk kodemerking av søyer

En utfordring med denne modellen vil åpenbart være å sette riktig normaltapsprosent generelt, og særlig i områder der det er påvist andre tapsfaktorer enn rovvilt. En besparelse med denne (og de andre ordningene) er at Statens naturoppsyn (SNO) vil bruke betydelige mindre midler på skadedokumentasjonsarbeid, i følge høringsdokumentet/Utvalgsutredningen. Det er viktig å være klar over at det arbeidet SNO gjør på skadedokumentasjon er et supplement til alt det øvrige bestandsregisteringsarbeidet SNO har ansvaret for og som de leverer til forvaltningsmyndigheten. Skadenivå vil alltid ha en viss sammenheng med bestandsstørrelse, og antall påviste skader av SNO i beitesesongen er en av flere parametere som blir brukt i bestandsvurderinger, ved kvotefastsettelse og ved vurdering av søknader om fellingstillatelser.

Erstatning for tamrein tatt av rovdyr

Utvalget som har utredet ny erstatningsordning for tamrein mener en framtidig erstatningsordning bør baseres på tilgjengelig kunnskap om rovvilt og reindrift. Fylkesmannen slutter seg til tilrådommen fra utvalget. Vi vil understreke viktigheten av bedre kunnskap både om rovviltfaglige (særlig tall på drapsrater for hele landet, for alle rovviltartene) og reindrifsfaglige forhold, før en justert modell kan fungere tilfredsstillende.

Kristin Hille Valla

Vebjørn Knarrum
avdelingsdirektør

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift.

Kopi:

Direktoratet for naturforvaltning

